

**MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

DEPARTAMENT RYNKU PRACY

DEPARTAMENT POMOCY I INTEGRACJI
SPOŁECZNEJ

DRP-III-074-51-JJ/08

DPS -IV-074-~~51~~⁵⁴-AT/08

Warszawa, dn. ~~44~~⁴⁴.12.2008r.

**Powiatowy Urząd Pracy
Ośrodek Pomocy Społecznej
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
Wojewódzki Urząd Pracy
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Wydział Polityki Społecznej Urzędu
Wojewódzkiego
*wszystkie***

Szanowni Państwo,

W związku z kierowanymi do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pytaniami dotyczącymi świadczenia usług rynku pracy dla bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, którzy obejmowani są działaniami szkoleniowymi przez ośrodki pomocy społecznej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w uzgodnieniu z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego przedstawia następujące stanowisko:

1. Zadania w zakresie polityki rynku pracy, w tym aktywizacji bezrobotnych poprzez szkolenia, przypisane są do działu „Praca” i uregulowane zostały przez ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 j.t., z późn. zm.) oraz rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy. Realizatorami tych zadań na poziomie powiatu są powiatowe urzędy pracy oraz inne instytucje rynku pracy.

Przepisy art. 2 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy określają, że każda osoba zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy i posiadająca status bezrobotnego musi być zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy (...). Osoba posiadająca status bezrobotnego ma między innymi obowiązek:

- a) zgłaszania się do właściwego powiatowego urzędu pracy w wyznaczonych terminach (art. 33 ust. 3 ww. ustawy),
- b) zawiadamiania powiatowego urzędu pracy w przypadku podjęcia pracy lub zaistnienia innych okoliczności powodujących utratę statusu bezrobotnego (art. 74 ww. ustawy),

c) powiadamiania, zgodnie z art. 41 ust. 11 ww. ustawy, powiatowego urzędu pracy o udziale w szkoleniu organizowanym przez inny podmiot niż powiatowy urząd pracy, w przypadku gdy jest to szkolenie finansowane z publicznych środków wspólnotowych i publicznych środków krajowych na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. Nr 116, poz. 1206, z późn. zm.) albo ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w terminie 7 dni przed dniem rozpoczęcia szkolenia.

Natomiast, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie standardów usług rynku pracy (Dz. U. Nr 47, poz. 314) powiatowy urząd pracy jest zobowiązany do okresowej analizy informacji o osobach zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy. W przypadku, gdy danej osobie nie przedstawiono w okresie ostatnich trzech miesięcy oferty pracy lub innych propozycji pomocy, powiatowy urząd pracy jest zobowiązany do podjęcia działań wobec takiej osoby i wezwania jej w celu przedłożenia propozycji pracy lub ustalenia możliwości udzielania innej formy pomocy. Postępowanie w tym zakresie określone zostało w części I załącznika do ww. rozporządzenia.

Należy jednak wskazać, że zgodnie z art. 75 ust. 3 ww. ustawy o promocji (...) bezrobotny, który w okresie krótszym niż 30 dni przebywa za granicą lub pozostaje w innej sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia, nie może zostać pozbawiony statusu bezrobotnego, jeżeli o zamierzonym pobycie lub pozostawaniu w sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia zawiadomił powiatowy urząd pracy.

2. Zadania w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy osobom z powodu bezrobocia, przypisane są do działu „Zabezpieczenie społeczne” i regulowane przez ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008r. Nr 115, poz. 728, j. t.) oraz rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy. Realizatorami tych zadań w powiatach i gminach są powiatowe centra pomocy rodzinie oraz ośrodki pomocy społecznej. Przepisy dotyczące pomocy społecznej określając zadania gmin i powiatów nie wskazują działań szkoleniowych na rzecz osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako obligatoryjnych zadań tych podmiotów.

Niemniej jednak, realizacja projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego jest zadaniem dodatkowym i fakultatywnym, którego przyjęcie do realizacji zależy od decyzji samorządu gminnego lub powiatowego. W związku z tym, działanie to nie narusza obowiązującego podziału kompetencyjnego pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, określonego odrębnymi przepisami. Należy również wyraźnie podkreślić, że realizowane przez jednostki organizacyjne gmin projekty współfinansowane z EFS nie zawierają elementów władztwa określającego jakiekolwiek prawa i obowiązki obywateli w obszarze polityki rynku pracy. Gminy i ich jednostki organizacyjne są organizatorem lub inicjatorem pewnych dodatkowych działań, ukierunkowanych na przywrócenie zdolności do aktywności zawodowej i społecznej osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Możliwość realizacji działań szkoleniowych w ramach projektów z zakresu pomocy i integracji społecznej przez ośrodki pomocy społecznej (OPS) lub powiatowe centra pomocy rodzinie (PCPR), tj. jednostki organizacyjne pomocy społecznej, wynika bezpośrednio z dokumentów programowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013.

Dotyczy to w szczególności dokumentu „Zasady przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej”, którego zapisy wskazują,

że w przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej lub powiatowe centrum pomocy rodzinie planuje w ramach projektu systemowego zastosowanie działań z zakresu aktywnej integracji, dotyczących obszaru aktywizacji zawodowej, ma obowiązek skonsultować jego realizację (tylko w odniesieniu do osoby zarejestrowanej w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna lub poszukująca pracy) z powiatowym urzędem pracy. Takie rozwiązanie gwarantuje, że podobne działania nie będą podejmowane wobec tej samej osoby lub grupy osób przez różne instytucje.

3. W świetle aktualnie obowiązujących przepisów, działania szkoleniowe organizowane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej nie mogą być traktowane jako tożsame z pomocą udzielaną osobie zarejestrowanej przez powiatowy urząd pracy w rozumieniu ustawy o promocji (...). W związku z tym, osoby bezrobotne zarejestrowane z urzędach pracy, które czasowo nie są gotowe po podjęciu pracy w związku z uczestnictwem w programie czy projekcie organizowanym przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej - poza obowiązkiem wynikającym z art. 41 ust. 11 - powinny zgodnie z art. 75 ust. 3 ww. ustawy o promocji, zgłaszać w powiatowym urzędzie pracy brak gotowości do podjęcia pracy na okres krótszy niż 30 dni, podając przyczynę takiej sytuacji. W przypadku gdy działania szkoleniowe trwają przez okres dłuższy niż 30 dni, osoba bezrobotna w celu utrzymania statusu powinna przed upływem 30 dni od ostatniego zgłoszenia, ponownie zgłosić brak gotowości do podjęcia pracy. W świetle aktualnego stanu prawnego formalne zgłoszenie przez osobę bezrobotną braku gotowości do podjęcia pracy uprawnia powiatowy urząd pracy do potraktowania tego okresu jako braku możliwości udzielenia pomocy z powodu leżącego po stronie osoby zarejestrowanej. Takie rozwiązanie umożliwia wyłączenie okresu braku gotowości z okresu ostatnich trzech miesięcy, w których powiatowy urząd pracy nie przedstawił osobie zarejestrowanej pomocy w rozumieniu rozporządzenia w sprawie standardów (...).

W związku z powyższym, w przypadku działań szkoleniowych organizowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej (JOPS) dla osób zarejestrowanych jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy proponowany jest następujący tryb postępowania:

- 1.1. JOPS informuje powiatowy urząd pracy o działaniach aktywizujących, planowanych wobec określonej osoby bezrobotnej lub określonej imiennie grupy osób bezrobotnych.

Informacja taka powinna zawierać co najmniej:

- imię i nazwisko oraz nr PESEL lub adres każdej z osób,
- nazwę projektu,
- opis planowanych działań w zakresie aktywnej integracji ze szczególnym uwzględnieniem instrumentów aktywizacji zawodowej przewidywanych w projekcie,
- nazwę i dane teleadresowe bezpośredniego realizatora zajęć,
- miejsce prowadzenia zajęć,
- planowaną datę rozpoczęcia i datę zakończenia udziału osoby bezrobotnej w projekcie,

oraz o ile to możliwe – uszczegółowiony harmonogram zajęć przewidzianych w ramach projektu, zwłaszcza w części związanej z aktywizacją zawodową.

- 1.2. PUP po otrzymaniu informacji z JOPS analizuje informacje o wskazanej lub wskazanych osobach bezrobotnych i informuje te osoby bezrobotne o obowiązku wynikającym z art. 41 ust. 11 i możliwości udziału w projekcie pod warunkiem zachowania wymagań wynikających z art. 75 ust. 3 ustawy o promocji (...).

W przypadku stwierdzenia kolizji terminów udziału osoby zarejestrowanej w projekcie organizowanym przez JOPS i działań zaplanowanych przez PUP dla tej osoby wybór działań aktywizujących należy do osoby zarejestrowanej.

1.3. JOPS przed rozpoczęciem udziału osoby bezrobotnej w projekcie informuje takie osoby co najmniej o:

- konieczności pisemnego poinformowania PUP o podjęciu szkolenia organizowanego przez inny podmiot niż powiatowy urząd pracy zgodnie z w art. 41, ust. 11 ustawy o promocji (...) i zakresie takiej informacji (informacja taka powinna obejmować co najmniej nazwę projektu oraz nazwę i dane teleadresowe podmiotu realizującego projekt, a także uszczegółowiony harmonogram zajęć przewidzianych w ramach projektu - w sytuacji gdy JOPS nie przekazał takiego harmonogramu w ramach etapu 1.1),
- konieczności okresowego zgłaszania przez bezrobotnego braku gotowości do podjęcia pracy i skutkach niewypełnienia tego obowiązku, związanych z możliwością utraty statusu bezrobotnego i jej konsekwencjach,
- zobowiązaniu JOPS do niezwłocznego informowania PUP w sytuacji, gdy bezrobotny przerwie swój udział w projekcie lub zakończy go przed planowanym terminem.

JOPS powinien przygotować wzór informacji przekazywanej przez osobę bezrobotną do powiatowego urzędu pracy. Dla osób bezrobotnych, będących beneficjentami pomocy społecznej, będzie to dużym ułatwieniem i zagwarantuje wypełnienie przez każdą osobę ustawowego obowiązku wynikającego z przepisu art. 75 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia (...).

1.4. Osoba bezrobotna zgłasza w PUP brak gotowości do podjęcia pracy przez okres do 30 dni i jednocześnie informuje o podjęciu szkolenia organizowanego przez inny podmiot niż powiatowy urząd pracy, zgodnie z w art. 41 ust. 11 ustawy o promocji (...).

W przypadku niektórych osób zaliczanych do grup szczególnego ryzyka wykluczenia społecznego, a więc bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, JOPS może skoordynować to działanie i ewentualnie przekazać do PUP zebrane imienne oświadczenia takich osób, które będą brały udział w lokalnym projekcie EFS. Po zgłoszeniu pierwszego braku gotowości i powiadomieniu PUP, o którym mowa w art. 41 ust. 11, bezrobotny w okresie uczestnictwa w projekcie nie jest pozbawiany statusu i skreślany z rejestru bezrobotnych, o ile przed upływem okresu 30 dni zgłosi kolejny okres braku gotowości do podjęcia pracy (osobiście albo poprzez realizatora projektu). JOPS jest zobowiązany do przypominania o tym obowiązku, co poniżej wskazano w punkcie dotyczącym obowiązków w ramach współpracy. Najlepszym rozwiązaniem byłoby przyjęcie takich ustaleń w porozumieniach o współpracy, zawieranych pomiędzy PUP a JOPS.

1.5. PUP przez okres udziału bezrobotnego w projekcie organizowanym przez JOPS:

- nie wzywa bezrobotnego do siedziby urzędu i nie obejmuje takiej osoby działaniami aktywizującymi przewidzianymi w ustawie o promocji (...), które kolidowałyby w czasie z działaniami realizowanymi w projekcie,
- informuje bezrobotnego o aktualnych propozycjach odpowiedniej pracy oraz innych formach aktywizacji, które uzupełniają działania wynikające z udziału w projekcie (poprzez realizatora projektu),
- informuje bezrobotnego o propozycjach odpowiedniej pracy oraz możliwościach aktywizacji, dostępnych po zakończeniu udziału w projekcie (poprzez realizatora projektu),
- otrzymuje od bezrobotnego kolejne zgłoszenie lub zgłoszenia braku gotowości do podjęcia pracy – w przypadku projektów przekraczających okres 30 dni (przesłane lub przekazane osobiście albo poprzez realizatora projektu).

1.6. JOPS w okresie planowanego udziału osoby bezrobotnej w projekcie co najmniej:

- niezwłocznie informuje PUP w sytuacji, gdy bezrobotny przerwie swój udział w projekcie lub w uzgodnieniu z realizatorem zakończy go przed planowanym terminem,
- koordynuje składanie przez bezrobotnych indywidualnych oświadczeń o braku gotowości do podjęcia pracy i przekazuje je zbiorczo do PUP, przypomina bezrobotnym o upływie terminu ważności tych oświadczeń i konieczności złożenia kolejnego oświadczenia (jeśli zachodzi taka potrzeba),
- informuje PUP o zakończeniu udziału bezrobotnego w projekcie.

Najkorzystniejszym rozwiązaniem wydaje się, aby wszelkie kwestie dotyczące współdziałania powiatowych urzędów pracy z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej w omawianym zakresie, określane były w ramach porozumień o współpracy przy realizacji projektów EFS. Mogłyby to doprowadzić do zwiększenia efektywności działań wobec osób pozbawionych pracy, jak również przyczynić się do zwiększenia potencjału możliwości działania jakimi dysponują wspólnie służby zatrudnienia i służby społeczne.

Jednocześnie informujemy, że podjęta została próba systemowego uregulowania zagadnień uczestnictwa osób posiadających status bezrobotnego i obejmowania tych osób działaniami aktywizującymi określonymi w ustawie o promocji zatrudnienia (...) w ramach projektów współfinansowanych z EFS, realizowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz współpracy ww. instytucji z powiatowymi urzędami pracy. Rada Ministrów w przyjętym w dniu 17 października br. i przekazanym do Sejmu w dniu 22 października br., projekcie *ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (druk sejmowy nr 1196), zaproponowała stosowne rozwiązania prawne, które powinny doprowadzić do uporządkowania powyższej kwestii. Do problemu tego będą odnosić się przepisy nowego brzmienia art. 50 ustawy o promocji (...) oraz nowego brzmienia art. 108 ustawy o pomocy społecznej (...).

Należy jednocześnie pamiętać, że ostateczny kształt ww. przepisów należeć będzie do władzy ustawodawczej i do czasu ich uchwalenia oraz wejścia w życie zmian, niezbędne będzie stosowanie trybu postępowania opierającego się na obowiązujących przepisach i określonego w niniejszym piśmie.

DYREKTOR
Departamentu Rynku Pracy
dr Hanna Świętkiewicz-Zych

Do wiadomości:

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Zarządzania Europejskim
Funduszem Społecznym

DYREKTOR
Departamentu Rynku Pracy
i Integracji Społecznej
Krystyna Wójcik